

Meldcode en stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Heel Leven, overwegende

- 1.** dat Heel Leven verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan haar cliënten; dat van Miranda op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent is op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageert op deze signalen;
- 2.** dat Heel Leven een meldcode wenst vast te stellen zodat Miranda weet welke stappen van haar worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- 3.** dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- 4.** dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- 5.** dat onder hulpverlener in deze code wordt verstaan: Miranda, die werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van Heel Leven zorg biedt;
- 6.** dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie Miranda als hulpverlener zijn professionele diensten verleent;
- 7.** en in aanmerking nemende:
de Wet bescherming persoonsgegevens;
de Wet op de jeugdzorg;
de Wet maatschappelijke ondersteuning
stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor Heel Leven vast

Stappenplan

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Veilig Thuis of het Steunpunt Huiselijk Geweld

Bespreek de signalen met een collega. Vraag zo nodig ook advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Stap 3: Gesprek met de cliënt / ouders van de cliënt

Bespreek de signalen met de cliënt / ouders van de cliënt. Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de cliënt / ouders van de cliënt, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

1. leg de cliënt / ouders van de cliënt het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. nodig de cliënt / ouders van de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt / ouders van de cliënt, is alleen mogelijk als:

de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt / ouders van de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling nadrukkelijk gebruik van de risico-inventarisatielijst. Leg bij dit proces zorgvuldig alle gemaakte afwegingen en overwegingen vast in het dossier.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Neem een beslissing pas na hernieuwd overleg met een deskundige collega, met het hoofd van het regionaal centrum en eventueel binnen het multidisciplinair overleg (MDO). Vraag zo nodig opnieuw advies aan Veilig Thuis of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld. Leg bij dit proces wederom zorgvuldig alle gemaakte afwegingen en overwegingen vast in het dossier.

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4 en na ampel overleg, dat u uw cliënt en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

organiseer dan de noodzakelijke hulp;

volg de effecten van deze hulp;

doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt

Kunt u uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

meld uw vermoeden bij Veilig Thuis of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld[1];

sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;

overleg bij uw melding met Veilig Thuis of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Besprek uw melding vooraf met uw cliënt (vanaf 12 jaar) en of met de ouder (als de cliënt nog geen 16 jaar oud is).

1. leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
2. vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
3. in geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
4. is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
5. doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:

als de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;

als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

Het zorgvuldig vastleggen van alle handelingen conform het stappenplan in het proces is van essentieel belang om in geval van toetsing door de Inspectie het handelen als behandelaar te kunnen verantwoorden!

Steunpunt Huiselijk Geweld en Veilig Thuis

Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden genomen met het Steunpunt Huiselijk Geweld of Veilig thuis. Bij het Steunpunt en bij Veilig Thuis is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met cliënten over de signalen. Bij het vragen van advies zet Veilig Thuis of het Steunpunt zelf geen stappen in de richting van de cliënt of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager. Alle melders van een vermoeden van kindermishandeling worden door Veilig Thuis geïnformeerd over hetgeen er met hun informatie is gedaan

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme cliëntgegevens, voor een adviesgesprek heeft u uw beroepsgeheim dus niet te verbreken.

Melden

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt Veilig Thuis of het Steunpunt Huiselijk Geweld het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over. Veilig Thuis en het Steunpunt Huiselijk Geweld houden melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moeten cliëntgegevens worden verstrekt omdat Veilig Thuis of het Steunpunt anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding.

Gaat het om huiselijk geweld waarbij meerderjarigen zijn betrokken, dan kan de melding worden gedaan bij het Steunpunt Huiselijk Geweld telefoon 0900 126 26 26. Betreft het vermoeden mishandeling van kinderen of jongeren tot 18 jaar, dus ook als een kind getuige is van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten, dan kan contact worden gezocht met Veilig thuis telefoon 0800-2000.

Voor meer informatie over de werkwijze van Veilig Thuis wordt verwezen de website <http://www.vooreenveiligthuis.nl/>.

Referenties

Brief van de Staatssecretaris van VWS, de Minister voor Jeugd en Gezin en de Minister van Justitie aan de Tweede Kamer m.b.t. een verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling kenmerk Tweede Kamer, vergaderjaar 2008 -2009, 28 345, nr. 72, november 2008.

Inhoudelijk overzicht meldcodes kindermishandeling NJi, Utrecht 2008.

Amsterdams Protocol Kindermishandeling.

Conceptrichtlijn JGZ secundaire preventie kindermishandeling, 2007.

Gespreksprotocol Meisjesbesnijdenis AJN, 2005.

Handelingsprotocol Meisjesbesnijdenis Pharos 2007.

KNMG Meldcode en Stappenplan, september 2008.

KNOV Meldcode kindermishandeling, februari 2007.

Meldcode kindermishandeling, NIZW 2002.

Protocol melden kindermishandeling ambulancediensten Haaglanden, april 2009.

Protocol melden kindermishandeling SEH Medisch Centrum Haaglanden, maart 2009.

Rotterdamse Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Voorbeeld Protocol primair onderwijs en voorbeeld Protocol voortgezet onderwijs, ontwikkeld door dienst OC&W Gemeente Den Haag, GGD Zuid-Holland West en JSO expertisecentrum.

Zicht op de Rotterdamse meldcode, evaluatie meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling,
Lünnemann, Verwey Jonker instituut maart 2009.

[1] Houd er rekening mee dat een melding bij het Steunpunt Huiselijk Geweld een vrijblijvender karakter heeft dan een melding bij het Advies- en meldpunt Kindermishandeling t.a.v. actie die ondernomen wordt.